

לשוננו לעם

עורך: חיים א' כהן

מתוך

כרך נ, תשנ"ט

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

להעיר אך זאת: בספרות המחקר ניטשת מחלוקת באיזו מידה שמרו התנאים והאמוראים על ניסוח המאמרים שנמסרו על ידם. מן המאמר "שאדם חייב לומר כלשון רבו", לפי פירושו המקובל, נראה שהייתה קיימת הקפדה על שמירת נוסח המאמרים. פירושו החדש של רוזנטל מבטל את העדות הזאת, וייתכן אפוא שחכמי המשנה והתלמוד שמרו במסירת דברי רבותיהם על תוכן הדברים אך לא על המילים עצמן. ואכן, רוזנטל עצמו סבור שהתלמוד הבבלי נמסר "בהרצאה חופשית, שוטפת וזורמת, בלתי כבולה בידי 'נוסח' כתוב" (ראה: א"ש רוזנטל, "תולדות הנוסח ובעיות עריכה בחקר התלמוד הבבלי", תרביץ נו [תשמ"ח], עמ' 8, ולכל העניין ראה גם: א' וייסברג, "הלשון הארמית בבבל בתקופת ראשוני האמוראים", לשוננו ס [תשנ"ז], עמ' 95–156, הערות 15, 17).

תגובה לתגובה

תודה מרובה אנו חבים לד"ר אליקים וייסברג על שהעמידנו על מאמרו הגדול של פרופ' א"ש רוזנטל ז"ל, שנעלם מעיניי בשעת כתיבת מאמרי. שנים רבות אני נוהג להתלבט לפני תלמידי בקורס "מבוא ללשון חכמים" בפירוש המאמר "הלל אומר: מלוא הין [...] שאדם חייב לומר כלשון רבו" (עדיות א, ג). פירושו של הרמב"ם – הנוסח שבדפוסים וגרסותיו והנוסח שבכ"י ששון וגרסותיו – הטרידני, והחלטתי לסכם במאמר קצר את החומר שעלה בידי לרכז. עכשיו שנתוודעתי למאמרו של רוזנטל, אין לי אלא לברך על שכיוונתי לדעת גדולים – אחד מגדולי הפילולוגים (ומן החריפים שבהם) שעמדו לה לספרות התלמודית – בהביאי את רוב המקורות שהובאו במאמרו. השערתי באשר לפירוש המאמר חריפה מאוד אלא שאין בידי להוסיף דבר לאישושה. אסיים בתפילה: גַּל עֵינֵי ואביטה נפלאות מתורתך (תהלים קיט, יח).

שמעון שרביט

♦ תיקון טעות ♦

בחוברת הקודמת, עמ' 137, נפלה לצערנו טעות בניקודו של המונח **בריח**. צורתו הנכונה של המונח היא **בְּרִיחַ** ולא **בְּרִיחַ** כפי שננקד שם בטעות. תודתנו לנורית רייך מתל-אביב על הערה זו.